

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Г.В. Ковалевський

**ПРОГРАМА ТА РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«СТАТИСТИКА»

(для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»,
за галуззю знань 0201 «Культура» та
напрямом підготовки 6.020107 “Туризм”)

Харків ХНАМГ 2010

Програма та робоча програма навчальної дисципліни “Статистика” (для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», за галуззю знань 0201 «Культура» та напрямом підготовки 6.020107 “Туризм”)/ Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Г.В. Ковалевський; – Х.: ХНАМГ, 2010. – 30 с.

Автор: д.е.н., проф. Г.В. Ковалевський

Рецензенти: завідувач кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві ХНАМГ, проф., к.е.н., Є.М. Кайлюк;
начальник Головного управління статистики у Харківській області
О.С. Нікіфоров.

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту і маркетингу в міському господарстві.

Протокол № 1 від 28 серпня 2008 р.

Зміст

	стор.
Вступ.....	4
1. Програма навчальної дисципліни.....	6
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	6
1.2 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	7
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	9
1.4. Рекомендована основні джерела навчальної інформації (література, Internet).....	11
1.5. Анотації дисципліни.....	11
2. Робоча програма навчальної дисципліни.....	13
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	13
2.2. Зміст дисципліни.....	14
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	16
2.2.2. План лекційного курсу.....	17
2.2.3. План практичних (семінарських) занять.....	18
2.2.4. Індивідуальне завдання (ІЗ).....	18
2.3. Самостійна робота студентів.....	19
2.4. Засоби контролю та структура	19
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	25

Вступ

Слово “статистика” має три основні значення:

- 1) Сукупність показників;
- 2) Галузь практичної господарської діяльності по виробництву та розповсюдженню особливої продукції – масових (статистичних) показників;
- 3) наука та навчальна дисципліна, що досліджує проблеми побудови, одержання та використання масових показників (розробки теорій показників, їх формул, методів аналізу тощо).

Статистика потрібна усім професіоналам. Фахівці туристських фірм і організацій, підприємств та установ постійно використовують статистичну інформацію, роблять статистичні підрахунки. Статистика дає змогу туристським фірмам і організаціям створити сучасну інформаційну базу для вивчення реальних процесів, що відбувається в туризмі України і інших країн світу.

Міжнародний досвід свідчить, що статистика має велике майбутнє. Туристські фірми і організації понад 200 країн світу використовують інформаційно-аналітичні можливості статистики, її стандарти, методи та моделі в менеджменті і маркетингу, в господарському обліку і фінансуванні, в бізнес-плануванні і прогнозуванні, в аналізі найважливіших економічних і соціальних показників розвитку сучасного готельно-ресторанного господарства.

Програма навчальної дисципліни «Статистика» розроблена на основі:

- Закону України про державну статистику // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 43. С. 1358-1362.

- Програми навчальної нормативної дисципліни «Статистика» (затверджена Міністерством освіти і науки України).

- Типової програми дисципліни «Статистика»/ Уклад.: А.М.Єріна, Н.М. Атаманчук, Л.Г. Рождественська. – К.:КНЕУ, 2002.

- Рекомендацій Держкомітету статистики України та Статистичного бюро ООН (1993 – 2009 рр.).

- Державного стандарту з підготовки бакалаврів за спеціальністю 6.050400 – «Туризм». – К., 2004.

- СВО ХНАМГ. Навчальний план бакалавра за напрямом підготовки 6.140101 «Туризм», 2006.

- Власних наукових та навчальних праць автора цієї програми. Зокрема підручника для економічних і управлінських спеціальностей вузів, затвердженого МОН України, - Ковалевський Г.В. Статистика, Харків: ХНАМГ, 2009.

Програма навчальної дисципліни «Статистика» ухвалена кафедрою менеджменту і маркетингу в міському господарстві протокол № 1 від 29.08.2008 р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

Метою курсу є:

1) засвоєння студентами теоретичних основ системи сучасних статистичних дисциплін, які охоплює курс «Статистика» для організації практичної діяльності в туристських фірмах, організаціях та установах;

2) набуття студентами практичних навичок у використанні статистичних методів, моделей і статистичних показників в аналізі економічних, соціальних, політичних, науково-технічних та екологічних процесів, що впливають на ефективність туризму (включаючи економіко-статистичний аналіз економічної та соціальної кон'юнктури);

3) засвоєння студентами найважливіших ідей та досягнень вітчизняних та закордонних дослідників і практиків з проблематики дисципліни «Статистика».

Завдання курсу спрямовані на набуття студентами практичних статистичних знань, умінь та навичок.

Предметом статистики є діяльність з виробництва і розповсюдження особливої продукції – масових (статистичних) показників. Відмінність статистики як дисципліни, галузі науки і господарської практики від усіх інших дисциплін, галузей науки і практики полягає в тому, що статистика спеціалізується на роботі з масовими статистичними показниками. Наприклад, діяльністю з масовими показниками зайняті статистичні органи усіх країн світу з часів їх заснування.

Навчальна дисципліна «Статистика» належить до циклу нормативних професійних дисциплін за галуззю знань 0201 «Культура» та напрямом підготовки 6.020107 «Туризм».

Таблиця 1.1 - Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалавра

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
1. Вища математика 2. Теорія ймовірностей і математична статистика 3. Основи економічної теорії	1. Бухгалтерський облік 2. Аудит 3. Маркетинг 4. Бізнес-планування 5. Стратегічний менеджмент 6. Фінанси 7. Фінансово-економічний аналіз в готельному господарстві

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Статистика (3/108)

ЗМ 1.1. ОСНОВИ СТАТИСТИКИ

Тема 1. Статистика як наука та господарська практика

Предмет статистики і статистичні показники. Значення, масштаб і завдання статистики. Статистичний моніторинг і статистична звітність. Історія статистики.

Тема 2. Статистика як єдина система

Система галузей і дисциплін статистики. Система управління статистикою загальне поняття про систему методів статистики. Система джерел статистичної інформації. Інтегральні системи в статистиці, готельно-ресторанному господарстві, економіці й менеджменті.

Тема 3. Статистичне спостереження

Поняття про спостереження, його види і цілі. План і програма спостереження. Помилки спостереження. Вибіркове спостереження. Статистична звітність, її види. Статистична звітність в готельно-ресторанному господарстві.

Тема 4. Статистичне зведення, групування і графіки

Статистичне зведення. Статистичне групування. Таблиці. Статистичні графіки.

ЗМ 1.2. СИСТЕМА МЕТОДІВ СТАТИСТИКИ

Тема 5. Методи середніх величин

Поняття середніх величин. Особливості методу середніх величин. Основні види середніх величин. Середні величини в готельно-ресторанному господарстві. Структурні і багатовимірні середні. Показники варіації.

Тема 6. Методи рядів динаміки

Поняття рядів динаміки, їх види та методи. Основні характеристики ряду динаміки. Вибір бази порівняння та середній темп ряду динаміки. Тенденції розвитку та прогнозування рядів динаміки в туризмі

Тема 7. Індексний метод

Поняття, значення і історія індексів. Галузі застосування індексів. Основні формули індексів. Індексні системи. Індксація грошових показників та індекси вартості акцій. Індекси в туризмі.

Тема 8. Методи статистичного аналізу

Основні поняття статистичного аналізу. Балансовий метод аналізу. Індексний метод аналізу. Кореляційно-регресійний метод аналізу. Інтегральний статистичний аналіз.

ЗМ 1.3 СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

Тема 9. Основи соціально-економічної і адміністративної статистики

Основні поняття соціально-економічної і адміністративної статистики. Статистика національного багатства. Статистика населення. Система національних рахунків. Основи статистики підприємства в туризмі. Статистика ефективності в готельно-ресторанному господарстві і економіці.

Тема 10. Статистика держави

Статистика України. Статистика Російської Федерації. Статистика Великої Британії. Статистика Франції. Статистика Німеччини. Статистика

Європейського Союзу. Статистика США. Статистика Японії. Статистика Китаю. Статистика готельно-ресторанного господарства України і зарубіжних країн.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузевих стандартів ОКХ і засобів діагностики (ЗД): виробничі функції, типові завдання діяльності і вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни).

Освітньо-кваліфікаційні вимоги наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Освітньо-кваліфікаційні вимоги до підготовки бакалаврів

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Типові завдання діяльності, в яких використовують вміння і знання	Виробничі і соціальні функції, до яких відносяться типові задачі діяльності
1	2	3
Фахівець повинен оволодіти знаннями щодо: - діяльності обліково-контрольної та адміністративно-господарської роботи; - використання стандартних методик на основі даних статистичної звітності, бухгалтерського обліку та спеціальних досліджень для підвищення економічної та соціальної ефективності підприємств, організацій та установ у сфері туризму; - використання цих методик в розрахунках та при вирішенні практичних завдань	Наукові дослідження в галузі використання статистики	Науково-дослідна робота
Фахівець повинен вміти: - працювати з основними джерелами статистичної інформації і довідковою літературою; - оцінювати результати господарської діяльності підприємств, організацій та установ за допомогою статистичних показників і статистичних методів; - системно аналізувати діяльність підприємств, організацій та установ за допомогою статистичних показників і статистичних методів; - складати схему рішення статистичного завдання; - знаходити необхідні формули в рамках дисципліни «Статистика»	Соціально-виробнича	Науково-дослідна робота

1	2	3
Бакалавр повинен вивчити: <ul style="list-style-type: none"> - методика розробки і використання систем статистичних показників, статистичних методів і моделей; - методика побудови і використання інтегральних систем в статистиці, туризмі і економіці; - організацію і методика проведення статистичного спостереження; - статистичну звітність, види звітності, статистичну звітність в туризмі; - особливості статистичного моніторингу; - основні види і формули середніх величин і показників варіації; - побудову і використання рядів динаміки; - методика обчислення і застосування основних видів і формул індексів; - основні методи статистичного аналізу (балансовий, індексний, кореляційно-регресійний); - основні поняття соціально-економічної і адміністративної статистики; - найважливіші поняття статистики туризму; - систему національних рахунків; - основні показники статистики ефективності в туризмі і економіці; - організацію статистики в Україні та за кордоном; - основні джерела статистичної інформації в Україні та за кордоном. 	Виробнича	Проектувальна, виконавча
Бакалавр повинен вміти: <ul style="list-style-type: none"> - використовуючи стандартні методики проводити статистичний аналіз і розрахунок основних економічних та соціальних показників діяльності; - з урахуванням особливостей застосування натуральних та грошових показників у різних галузях, використовуючи стандартні методики, обґрунтувати програму виробництва й обсяги діяльності; - визначити за допомогою статистичної інформації і статистичних методів ефективність використання ресурсів, а також обґрунтувати шляхи їх економії; - розрахувати основні статистичні показники економічної і соціальної ефективності й обґрунтування заходи щодо їх підвищення. 	Виробнича, організаційна	Технологічна, виконавча
Бакалавр повинен вміти використовувати статистичну документацію, найважливіші статистичні показники, методи і джерела статистичної інформації та застосувати отримані знання на практиці	Соціально-виробнича	Управлінська, організаційна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Ковалевський Г.В. Статистика. Підручник. – Харків: ХНАМГ, 2009
2. Статистика. Підручник/С.С.Герасименко, А.В.Головач, А.М. Єріна та ін. – К.:КНЕУ, 2000.
3. Статистика. Учебник. Под. Ред. И.И.Елисеевой.-М.:Проспект, 2006.
4. Лагунін О.Є, Білоусова С.В. Статистика. Підручник. –К.: Центр навчальної літератури, 2005.
5. www.ukrstat.gov.ua [Веб-сайт Державного комітету статистики України. Найважливіша статистична інформація України].

1.5. Анотації дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни

Статистика

Мета та завдання вивчення дисципліни – це формування теоретичних знань та практичних навичок статистичної оцінки економічних і соціальних явищ і процесів, оволодіння методами статистичного аналізу, формування вмінь: проводити статистичні дослідження, обчислювати узагальнюючі показники, будувати статистичну таблиці, графіки, індекси, виявляти закономірності та тенденції розвитку досліджуваних явищ і процесів.

Основи економічної і соціальної статистики. Адміністративна статистика. Статистика національного багатства. Статистика населення. Система національних розрахунків. Статистика ефективності. Статистика України. Статистика країн Європи. Статистика США. Статистика Японії. Статистика Китаю.

Аннотация программы учебной дисциплины

Статистика

Цель и задачи изучения дисциплины – формирование теоретических знаний и практических навыков статистической оценки экономических и социальных явлений и процессов, овладение методами статистического

анализа: формирование умений: проводить статистические исследования, рассчитывать обобщенные показатели, строить статистические таблицы, графики, индексы, выявлять закономерности и тенденции развития исследуемых явлений и процессов.

Основы экономической и социальной статистики. Статистика национального богатства. Статистика населения. Система национальных счетов. Статистика эффективности. Статистика Украины. Статистика стран Европы. Статистика США. Статистика Японии. Статистика Китая.

Annotation of the program of educational discipline

STATISTICS

The purpose and problems of studying of discipline – formation of theoretical knowledge and practical skills of a statistical estimation of the economic and social phenomena and processes, mastering by methods of the statistical analysis, to expect the generalized parameters, to build the statistical tables, diagrams, indexes, to reveal laws and tendencies of development of the researched phenomena and processes.

Foundations of economic and social statistics. Administrative statistics. Statistics of national wealth. Statistics of population. System of National Accounts. Statistics of efficiency. Statistics of Ukraine. European countries statistics. Statistics of the USA. Statistics of Japan. Statistics of China.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за галуззю знань, напрямом підготовки та видами навчальної роботи

Таблиця 2.1 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Галузь, напрям, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 108	Галузь знань: 0201 – “Культура” Напрямок: 6.020107 – “Туризм”. Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Статус дисципліни – нормативна Рік підготовки: 2-й Семестр: 3-й Лекції – 36 год. Практичні – 36 год. Самостійна робота – 36 год. Вид підсумкового контролю: 3 семестр - іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 33 % до 67 %.

Таблиця 2.2 - Розподіл обсягу навчальної роботи студента (заочна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Галузь, напрям, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3 Модулів – 1 Змістових модулів – 3 Загальна кількість годин – 108	Галузь знань: 0201 – “Культура” Напрямок: 6.020107 – “Туризм”. Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Статус дисципліни – нормативна Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й Лекції – 8 год. Практичні – 10 год. Самостійна робота – 90 год. Вид підсумкового контролю: 5 семестр - іспит

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи становить 17 % до 83 %.

Структура робочої програми навчальної дисципліни Статистика наведена в табл. 2.3

Таблиця 2.3 - Структура навчальної дисципліни

Галузь знання, напря́м (шифр, абрeвіату́ра	Всього кредит / годин	Семестр	Години								Екзамен (семестри)	Залік (семестри)
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні семінари	Лабораторні		Контрольна робота	КП/КР	РГЗ		
6.020107- ТУР (денна форма)	3/108	3	72	36	36	-	36	-	-	25	3	-
6.020107- ТУР (денна форма)	3/108	5	18	8	10	-	90	-	-	25	5	

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

2.2. Зміст дисципліни

Модуль 1. Статистика (3/108)

Змістові модулі(ЗМ):

ЗМ 1.1. ОСНОВИ СТАТИСТИКИ

Тема 1. Статистика як наука та господарська практика

Предмет статистики і статистичні показники. Значення, масштаб і завдання статистики. Статистичний моніторинг і статистична звітність. Історія статистики.

Тема 2. Статистика як єдина система

Система галузей і дисциплін статистики. Система управління статистикою. Система методів статистики. Система джерел статистичної інформації. Інтегральні системи в статистиці, готельно-ресторанному господарстві, економіці й менеджменті.

Тема 3. Статистичне спостереження

Поняття про спостереження, його види і цілі. План і програма спостереження. Помилки спостереження. Вибіркове спостереження. Статистична звітність в туризмі.

Тема 4. Статистичне зведення, групування і графіки

Статистичне зведення. Статистичне групування. Таблиці. Статистичні графіки.

ЗМ 1.2. СИСТЕМА МЕТОДІВ СТАТИСТИКИ

Тема 5. Метод середніх величин і показники варіації.

Поняття середніх величин. Основні види середніх величин. Середні величини в туризмі. Структурні і багатовимірні середні. Показники варіації

Тема 6. Ряди динаміки

Поняття рядів динаміки, їх види та методи. Основні характеристики ряду динаміки. Вибір бази порівняння та середній темп ряду динаміки. Тенденції розвитку та прогнозування рядів динаміки в туризмі.

Тема 7. Індексний метод

Поняття, значення і історія індексів. Галузі застосування індексів. Інденси в готельно-ресторанному господарстві. Основні формули індексів. Індексні системи. Інденсація грошових показників і інденси вартості акцій.

Тема 8. Методи статистичного аналізу

Основні поняття статистичного аналізу. Балансовий метод аналізу. Індексний метод аналізу. Кореляційно-регресійний метод аналізу. Інтегральний статистичний аналіз.

ЗМ 1.3. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

Тема 9. Основи соціально-економічної і адміністративної статистики

Основні поняття соціально-економічної статистики. Адміністративна статистика. Статистика населення. Статистика національного багатства. Система національних розрахунків. Основи статистики підприємства. Статистика ефективності в економіці і в готельно-ресторанному господарстві.

Тема 10. Статистика держави

Статистика України. Статистика Російської Федерації. Статистика Великої Британії. Статистика Франції. Статистика Німеччини. Статистика Європейського Союзу. Статистика США. Статистика Японії. Статистика Китаю. Статистика туризму України і зарубіжних країн.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями

Розподіл часу за модулями і змістовними модулями наведений у табл. 2.4 та табл. 2.5

Таблиця 2.4 - Розподіл часу за модулями і змістовними модулями для студентів денної форми навчання

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	Сам. Роб.
Модуль 1. «Статистика»	3/108	36	36	-	36
ЗМ 1.1 Основи статистики	1 / 18	12	12	-	12
ЗМ 1.2 Система методів статистики	1 / 36	12	14	-	10
ЗМ 1.3 Соціально-економічна статистика	1 / 36	12	10	-	14

Таблиця 2.5 - Розподіл часу за модулями і змістовними модулями для студентів заочної форми навчання

Модулі (семестри) та змістовні модулі	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи, годин			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.
Модуль 1. «Статистика»	3/108	8	10	-	90
ЗМ 1.1 Основи статистики	1 / 18	2	4	-	30
ЗМ 1.2 Система методів статистики	1 / 36	4	4	-	28
ЗМ 1.3 Соціально-економічна статистика	1 / 36	2	2	-	32

2.2.2. План лекційного курсу

Таблиця 2.6 - План лекційного курсу з навчальної дисципліни

№	Зміст	Кількість годин	
		6.020107 - ТУР	
		Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. СТАТИСТИКА		36	8
ЗМ 1.1 Основи статистики		12	2
1.	Статистика як наука та господарська практика	4	0,5
2.	Статистика як єдина система	2	0,5
3.	Статистичне спостереження	2	0,5
4.	Статистичне зведення, групування і графіки	4	0,5
ЗМ 1.2. Система методів статистики		12	4
5.	Метод середніх величин і показники варіації	2	1
6.	Ряди динаміки	2	1
7.	Індексний метод	4	1
8.	Методи статистичного аналізу	4	1
ЗМ 1.3. Соціальна-економічна статистика		12	2
9.	Основи соціально-економічної і адміністративної статистики	6	1
10.	Статистика держави	6	1

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

№	Зміст	Кількість годин	
		6.020107 - ТУР	
		Денне навчання	Заочне навчання
Модуль 1. СТАТИСТИКА		36	10
ЗМ 1.1 Основи статистики		12	4
1.	Статистика як наука та господарська практика	2	1
2.	Статистика як єдина система	2	1
3.	Статистичне спостереження	4	1
4.	Статистичне зведення, групування і графіки	3,5	1
5.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.1	0,5	-
ЗМ 1.2. Система методів статистики		14	4
6.	Метод середніх величин і показники варіації	4	1
7.	Ряди динаміки	2	1
8.	Індексний метод	4	1
9.	Методи статистичного аналізу	3,5	1
10.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.2	0,5	-
ЗМ 1.3. Соціальна-економічна статистика		10	2
11.	Основи соціально-економічної і адміністративної статистики	6	1
12.	Статистика держави	3,5	1
13.	Поточний контроль (тестування) зі ЗМ 1.3	0,5	-

2.2.4. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Програмою дисципліни виконання передбачено виконання індивідуального завдання – розрахунково-графічна робота(РГР).

Метою виконання РГР - є закріплення теоретичних знань, практичних вмінь та навичок прищеплення самостійної роботи за допомогою літератури та Internet.

Студенти денної форми навчання виконують РГР у 3-му семестрі. Приблизний обсяг роботи 25-30 сторінок, плановий обсяг самостійної роботи - 25 годинна РГР. Студенти заочної форми навчання виконують РГР у 5 семестрі.

Кожен студент виконує свій варіант відповідно до виданого завдання та розроблених методичних вказівок (Ковалевський Г.В. Методичні вказівки з розробки курсової і розрахунково-графічної робіт з дисципліни Статистика, “Сучасні методи економіко-статистичного аналізу” для студентів денної та заочної форм навчання. - Х.:ХНАМГ, 2008)

РГР виконується студентами відповідно до навчального плану. Для виконання РГР з курсу необхідно проробити відповідні розділи підручників та навчальних посібників.

Зарахована РГР є допуском до іспиту з дисципліни “Статистика”.

2.3. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу дисципліни "Статистика» окрім лекційних та практичних (семінарських) занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

До основних видів самостійної роботи студента відносимо:

1. Вивчення рекомендованих підручників і навчальних посібників з дисципліни “Статистика”.
2. Робота з літературами і джерелами Internet, що рекомендовані до кожної теми дисципліни “Статистика”.
3. Підготовка до практичних (семінарських) занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового тестового контролю.
5. Виконання самостійного завдання.
6. Виконання ІЗ (РГР)

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів в процесі практичних (семінарських) занять.
2. Оцінювання виконання індивідуального завдання (РГР).
3. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення
4. Проведення проміжного контролю.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення підсумкового письмового іспиту.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів заочної форми навчання наведено в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів заочної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. СТАТИСТИКА	
ЗМ 1.1. – Основи статистики. Тестування	10
ЗМ 1.2. – Система методів статистики. Тестування	15
ЗМ 1.3. – Соціально-економічна статистика. Тестування.	15
Розрахунково-графічна робота (РГР)	20
Підсумковий контроль з модулю 1	
Іспит у письмовій формі	40
	100

Таблиця 2.9 - Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів заочної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)
МОДУЛЬ 1. СТАТИСТИКА
Розрахунково-графічна робота (РГР)
Підсумковий контроль з модулю 1
Іспит у письмовій формі

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять з метою перевірки рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

1. активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. виконання індивідуального завдання;
3. виконання самостійного завдання;
4. виконання вимог поточного контролю;
5. виконання вимог проміжного контролю.

Оцінку "відмінно" (91-100%) ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма зазначеними критеріями

Контроль системного виконання практичних (семінарських) занять і самостійної роботи

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, з питань, що розглядаються;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, внесених на розгляд в аудиторії;
- 5) наявність правильної логіки, структури, стилю викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Для проведення усіх видів контролю використовуються методичні вказівки – Ковалевський Г.В. Критерії оцінки знань, умінь і навичок з дисципліни “Статистика” (для студентів денної і заочної форм навчання) – Х.:ХНАМГ, 2009.”

Оцінка знань, умінь і навичок з дисципліни “Статистика” здійснюється за 100-бальною (100%) шкалою оцінок.

Оцінки 90-100 балів (%), рівень “А” (“відмінно”) ставиться у тому разі, коли студент повно і вірно виконав усі завдання, показав глибокі знання з дисципліни, проявив уміння вірно застосовувати статистичну інформацію і статистичні методи, правильно аналізувати і оцінювати економічні і соціальні явища і процеси. Матеріал робіт студент викладає логічно, послідовно.

Оцінки 80-89 балів (%), рівень “В” (“добре”) ставиться у тому разі, коли студент виконав усі завдання, відповів на усі поставлені запитання, але допустив деякі неточності, або не зовсім повно розкрив деякі моменти.

Оцінки 70-79 балів (%), рівень “С” (“добре”) ставиться, якщо студент не виконав лише одне завдання, відповів на усі поставлені запитання, але допустив деякі неточності, або не зовсім повно розкрив деякі запитання.

Оцінки 60-69 балів (%), рівень “D” (“задовільно”) ставиться у тому разі, коли студент не виконав ніж 30-40% завдань. Студент допускає помилки, у викладанні матеріалу відсутня логіка, визначається нездатність уніфікувати знання.

Оцінки 50-59 балів (%), рівень “Е” (“задовільно ”) ставиться у тому разі, коли студент виконав лише більш ніж 50% завдань і запитань. У студента нема творчого підходу. У викладанні матеріалу відсутня логіка, визначається нездатність уніфікувати знання, студент допускає багато помилок.

Оцінки менш ніж 50 балів (%), рівень “FX” (“незадовільно”) ставиться у тому разі, коли студент виконав лише менш ніж 50% завдань і запитань. Студент не відповідає на основні запитання, його відповіді не вірні. Студент не вміє інтегрувати знання.

Оцінки менш ніж 25 балів (%), рівень “F” (“незадовільно”, без права перескладання іспиту) ставиться у тому разі, коли студент виконав лише менш ніж 25% завдань і запитань. Майже усі відповіді студента були невірні.

Практичні і теоретичні завдання, а також самостійна робота студентів

контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні практичних і теоретичних завдань, самостійної роботи студентів увагу приділяють якості, самостійності і своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із цих вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Контроль виконання ІЗ (РГР) здійснюється протягом усього семестру.

Індивідуальне завдання оцінюють за такими критеріями:

- 1) самостійність виконання;
- 2) логічність і послідовність викладення матеріалу;
- 3) повнота розкриття теми;
- 4) наявність конкретних висновків та пропозицій;
- 5) використання та аналіз статистичної інформації, літератури і Internet;
- 6) якість оформлення.

Для оцінки 96-100 балів (%), рівень “А” (“відмінно”) студент обов’язково використовує статистичні методи і основні джерела необхідної статистичної інформації - Internet, публікації офіційної статистики, спеціальну літературу.

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які внесено на лекційні заняття, самостійну роботу і практичні завдання. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал і виконані практичні (семінарські) та самостійні завдання в межах кожної теми змістового модуля. За кожним змістовим модулем проводиться поточне тестування (табл. 2.8) і кожному студентові виставляється відповідна оцінка за отриманою кількістю балів.

Проміжний модульний контроль

Проміжний модульний контроль здійснюють у вигляді тестування. Після вивчення тем 1-4 (З.М 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модулю, після вивчення тем 5-8 (З.М 1.2) - другого змістового модулю і тем 9-10 (З.М 1.3) – третього змістового модулю. Тестування

проводять на останньому практичному занятті з кожного змістового модулю. Загальна тривалість тестів з модулю 1 “Статистика” – 1,5 години (по 0,5 години на опрацювання тестів з кожного змістового модулю). Тестові завдання містять запитання одиночного вибору різного рівня складності (логічних кроків). Для оцінювання відповідей студентів на тестові завдання використовується критерії оцінювання. Для кожного тестового завдання розроблена шкала оцінювання, яка надається викладачем на розгляд студентів до проведення тестового контролю.

Проведення підсумкового письмового іспиту з Модулю 1

Умова допуску до іспиту є сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51 бал (%) за внутрішнім вузівським рейтингом, або наявністю позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою).

Іспит здійснюють у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з двох питань з теоретичного матеріалу та одного практичного завдання (вирішення задачі). За кожну повну та правильну відповідь з теоретичного матеріалу студент отримає 15%, а за вирішення задачі- 10%. Загальна сума балів – 40% (табл.. 2.8).

Підсумкову оцінку с дисципліни виставляють в системі ECTS та в національній системі оцінювання результатів згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів ХНАМГ в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 - Шкала перерахунку оцінок результатів навчання в різних системах оцінювання

Система оцінювання	Шкала оцінювання			
	2	3	4	5
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71	70-51	50-0
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 відмінно <i>A</i>	4 добре <i>B, C</i>	3 задовільно <i>D, E</i>	2 незадовільно <i>FX, F</i>

1	2	3		4		5	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	відмінно <i>A</i>	дуже добре <i>B</i>	добре <i>C</i>	задовільно <i>D</i>	достатньо	незадовільно	незадовільно <i>F**</i>
ECTS, % студентів	<i>A</i> <i>10</i>	<i>B</i> <i>25</i>	<i>C</i> <i>30</i>	<i>D</i> <i>25</i>	<i>E</i> <i>10</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
не враховується							

*з можливістю повторного складання.

** з обов'язковим повторним курсом

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 2.11 - Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ та теми, де застосовується
1	2
1. Рекомендована основна навчальна література	
1. Закон України про державну статистику / Відомості Верховної Ради України.-1992. -№43. с. 1359-1362	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.3, т. 9-10.
2. Удосконалення законодавства України у галузі статистики / О. Осауленко, Ю. Остапчук та ін..- К.: ІВЦ Держкомстату України, 2002. – 764с.	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.3, т. 9-10.
3. Ковалевський Г.В. Статистика: Підручник.-Харків: ХНАМГ, 2009 (основний рекомендований підручник)	ЗМ 1.1- ЗМ 1.3, т. 1-10
4. Герасименко С.С., Головач А.В., Єріна А.М. та ін.. Статистика: Підручник. 2-ге вид.- К.:КНЕУ, 2000	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7;
5. Статистика. Учебник. Под ред. И.И. Елисеевой.- М.: Проспект, 2006	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7;
6. Кулинич О.І. Теорія статистики: Підручник. – Кіровоград: ДЦУВ, 1996	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7.
7. Теория статистики: Учебник. Под ред Р.А. Шмойловой. 4-е изд. - М.: Финансы и статистика, 2004. - 656с.	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7.
8. Уманець Т.В., Пігарев Ю.Б Статистика: Навч. посіб. – К.: Вікар, 2003. – 623с.	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7; ЗМ 1.3, т. 9.
9. Статистика: Навч.-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / А.М. Єріна, Р.М. Моторин, А.В. Головач та ін. — К. : КНЕУ, 2002. — 448с.	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7; ЗМ 1.3, т. 9.
10. Єріна А.М. Теорія статистики: практикум. — К. : Знання, 2000. — 546с.	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7.
11. Захожай В.Б. Теорія статистики. — К. : Уфимб, 2000 — 4.I (179с.) та 4.II (практикум. – 134с.)	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7.

1	2
12. Статистический словарь. 3-е издание — М. : Финансы и статистика, 1996. — 642с.	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-8; ЗМ 1.3, т. 9-10.
13. Ковалевський Г.В., Селіванов В.М. Статистика зарубіжних країн: Навч. посібник. Рекомендовано МОН України (протокол № 14/18.2-474 від 11.04.2001р.)	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-8; ЗМ 1.3, т. 9-10.
14. Ковалевський Г.В. Ідеї, пошуки, рішення. – Харків:ХНАМГ, 2005.-156с	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 7-8; ЗМ 1.3, т. 9-10.
15. Луганін О.С. , Фомішин С.В. Статистика національної та міжнародної економіки: Навч. посібник.- Львів:”Новий світ-2000”, 2008.-471с.	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-7; ЗМ 1.3, т. 9.
16. Курс социально экономической статистики. Учебник для вузов / Под ред. М.Г. Назарова.-М.: Финстатин- форм, ЮНИТИ-ДАНА, 2000.- 771с.	ЗМ 1.3, т. 9.
17. Крамченко Л.І., Лутчин Н.П., Москаль Б.С. Економічна статистика. Навч. Посіб. 2-ге вид., Львів: ”Новий світ-2000”, 2008.-364с	ЗМ 1.3, т. 9.
18. www.ukrstat.gov.ua [Статистична інформація і методологічні матеріали державного комітету статистики України]	ЗМ 1.1, т. 1-4; ЗМ 1.2, т. 5-8; ЗМ 1.3, т. 9-10.

2. Додаткові джерела

ЗМ 1.1, тема 1

1. Ковалевський Г.В, Селіванов В.М. Харківська економічна школа. Kharkiv Economic School (1804-2004).- Харків: ХНУ, 2004.-45с.
2. Нариси з історії статистики України. 2-ге вид. — К. : Держкомстат, 1999. — 154с.
3. Плошко Б.Г., Елисеева И.И История статистики. — М. : Финансы и статистика, 1990. — 295с.

ЗМ 1.1, тема 2

4. Ковалевский Г.В. Основные проблемы современной статистики: новые идеи, поиски, решения // Теорія і методологія статистичного аналізу. — К. : КНЕУ, 2006. С.385— 394с.

ЗМ 1.1, тема 3

5. Єріна А.М. Організація вибірових обстежень. Навч. посіб. — К. : КНЕУ, 2004. — 127с.
6. Шварц Г. Выборочный метод / Пер. с нем. КНЕУ — М. : Статистика, 1978. — 213с.

ЗМ 1.1, тема 4

7. Чекотовский Е. Графічний метод у статистиці (на основі програми EXEL). — К. : Знання, 2000. — 518с.
8. Группировки и корреляция в экономико-статистических исследованиях: Сб. статей. — М. : Наука, 1982. — 373с.
9. Кильдишев Г.С., Аболенчев Ю.И. Многомерные группировки. — М. : Статистика, 1978. — 213с.

ЗМ 1.2, тема 5

10. Пасхавер И.С. Средние величины в статистике. — М. : Статистика, 1979. — 279с.
11. Джини К. Средние величины / Пер. с итал. — М. : Статистика, 1970. — 448с.

ЗМ 1.2, тема 6

12. Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. посібник — К. : КНЕУ, 2001. — 170с.
13. Казинец А.С. Темпы роста и структурные сдвиги в экономике. — М. : Экономика, 1981. С. 3— 120.
14. Четыркин Е.М. Статистические методы прогнозирования. — М. : Статистика, 1977. С.23-64.
15. Кендэл М. Временные ряды / Пер. с англ. — М. : Финансы и статистика, 1981. С.34— 74.

ЗМ 1.2, тема 7

16. Ковалевский Г.В. Индексный метод в экономике. — М. : Финансы и статистика, 1989. — 239с.
17. Ковалевский Г.В. Индексный метод в социальной статистике // Проблемы социальной статистики. — М. : Наука, 1986.С.151 — 162.
18. Ляшенко В.И. Фондовые индексы и рейтинги. — Донецк. : Статкер, 1998. — 320с.
19. Аллен Р. Экономические индексы / Пер.с англ. — М. : Статистика, 1980.С.5 — 19.

ЗМ1.2, тема 8

20. Ковалевский Г.В. Системному анализу - систему методов // Вестник статистики. -1978.-№2. - С. 35-43.
21. Мостеллер Ф., Тьюки Дж. Анализ данных и регрессия/ Пер. с англ. — М. : ФиС, 1982. Вып.1 — 317с.; вып. 2. — 239.
22. Макарова Н.Н. Статистика в Excel. — М. : ФиС, 2002 — 368с.

ЗМ 1.3, тема 9

23. Ковалевский Г.В. Новая система управления жилищно – коммунальным комплексом страны, региона, года // Коммунальное хозяйство городов. Науч. техн. Сб. — К. : Техника.-2007, вып.77. — С. 11-18.
24. Моторин Р.М., Моторина Т.М. Система національних розрахунків: Навч. посіб — К. : КНЕУ, 2001.— 336с.
25. Система национальных счетов. Нью-Йорк: издание ООН, 1993 [Російська мова-стандарти Системи національних розрахунків ООН].
26. Сиденко А.В., Матвеева В.М. Международный статистический учет. Словарь справочник. — М. : “Дело и Сервис”, 1999. — 208с.

ЗМ 1.3, тема 10

27. Статистичний щорічник України / Держкомстат України.

28. Україна в цифрах. Короткий статистичний довідник / Держкомстат України [щорічник]
29. Симчера В.М., Соколин В.Л., Машихин Е.А., Шевяков А.Ю. Энциклопедия статистических публикаций. — М. : Финансы и статистика, 2001. — 992с.
30. Статистика международного туризма // А.Ю. Александрова. Международный туризм. — М. : Аспект Пресс, 2001. С.34 — 88.
31. <http://www.gks.ru> [найважливіша статистична інформація Держкомстату Росії].
32. <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat> [найважливіша інформація статистичного агенства Eurostat Європейського Союзу].
33. <http://world-tourism.org/tourism.highlights> [найважливіша статистична інформація Всесвітньої туристської організації (WTO) про туризм, готельне і ресторанне господарство усіх країн світу].

3.Методичне забезпечення (ЗМ 1.1; ЗМ 1.2; ЗМ 1.3)

1. Ковалевський Г.В. Методичні вказівки з розробки курсової і розрахунково-графічної робіт з дисципліни Статистика “Сучасні методи економіко-статистичного аналізу” для студентів денної та заочної форм навчання. — Х. : ХНАМГ, 2008.
2. Ковалевський Г.В., Колесник Т.М. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з курсу “Статистика”.— Х. : ХНАМГ, 2005.
3. Ковалевський Г.В. Конспект лекцій зі статистики. Для студентів денної та заочної форм навчання. — Х. : ХНАМГ, 2005-32с.
4. Ковалевський Г.В. Комплексні контрольні роботи та тести з дисципліни ”Статистика”. Для студентів денної та заочної форм навчання. — Х. : ХНАМГ, 2005.
5. Ковалевський Г.В. Критерії оцінки знань, умінь і навичок з дисципліни “Статистика” (для студентів денної та заочної форм навчання). — Х. : ХНАМГ, 2009.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Ковалевський Георгій Валентинович

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «**Статистика**» (для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», за галуззю знань 0201 «Культура» та напрямом підготовки 6.020107 “Туризм”).

План 2010, поз. 230 Р

Підп. до друку 08.11.2010 р.
Друк на ризографі
Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16
Ум. друк. арк. 1,2
Зам. № 6520

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001